

KOSKETUS

Anu Mikkola

Istut syrjässä seinustalla
ihmisten ilon irrotessa
puheen porinan pulputessa
ja katseiden kauneudesta kiittäessä.

Sinä yksin hiljaisuuden ja pimeyden keskellä.
Kuinka saisin yhteyden maailmaasi,
ajatuksiisi ja unelmiisi?

Kunpa voisin tuoda sinut
hiljaisuudesta äänien keskelle
ja pimeyden verhon takaa
keskelle valoja ja värejä.
Koska en voi antaa sinulle näköä ja kuuloa,
portti luoksesi on kosketus.

Tulen lähellesi
ja otan sinua kädestä
kirjoittaen nimeni käteesi.

Vaikken viittoa voikaan
vallitsee välillämme yhteys,
jonka voima on kosketus,
joka murtaa hiljaisuuden ja pimeyden muurin.

Kosketus tuo sinut tähän maailmaan,
kosketuksesta lähtevät viittomat kädestä toiseen
ja ajatukset tavoittavat toisen ihmisen.
Näin kosketuksellakin on kuulija.

881437 PRESS M

Suomen Kuurosokeat ry
Tuija Wetterstrand
PL 40
00030 IIRIS

4 • 2009

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Huhtikuu

Ritva Oksasen konsertissa oli tunnelmaa
Matkakertomukset Espanjasta ja Islannista
Kevätkokouskaupunki Oulu

Sisältö

Pääkirjoitus: Sääntömuutokset ovat osa yhdistystoimintaa.....	3
Ritva Oksasen konsertissa oli tunnelmaa.....	4
Lomamatkalla Etelä-Espanjassa..	6
Unelmien matkalla Tulen ja jään maassa.....	10
Viittomia aakkoslukosta äänikorttiin..	14
Soiko musiikki sinussa?.....	16
Musiikkielämys ystävän juhlassa..	17
Viisi kysymystä Oulusta.....	18
Kevätkokouskaupunki Oulu.....	19
Runo: Kosketus.....	20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 20.5. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 30.4.

Kannen kuvassa **Sanna Paasonen** vierailulla islantilaisessa koulussa, jossa opiskeli kaksi kuurosokeaa tyttöä. Heistä toinen on tässä erillisessä opetustilassa. Sanna keskustelee tytön kanssa taktiilisti ja heitä seuraavat naistulkki sekä miesopettaja. Kuva on Sanna Paasonen arkistosta. Sannan juttu matkataan s. 10.

Russ Palmerin uusin levy *Warm Summer Days* (Lämpimät kesäpäivät) on ilmestynyt. Levyä saa tilata suoraan tekijältä hintaan 10 euroa + postituskulut s-postitse osoitteesta russ.palmer@kolumbus.fi. Levyn kannen suunnittelu: Kalle Kiviniemi.

TUNTOSARVI 35. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen *Känselsprödet* ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Sääntömuutokset ovat osa yhdistystoimintaa

Minulla oli ilo ja kunnia osallistua äskettäin Unkarin kuurosokeiden yhdistyksen 15-vuotissyntymäpäiväjuhliin. Erityisen mieleenpainuvaa oli, kun puheenjohtaja **Tamas (Tommy) Gangl** vertasi Unkarin yhdistyksen ikää ihmisen ikään. Heidän yhdistyksensä oli nyt kasvanut teini-ikään, sen tuomine ongelmien ja iloineen.

Minä mietin, että meidän yhdistyksemme täyttää parin vuoden päästä 40 vuotta. Ihmisen ikään verrattuna voitaisiin sanoa, että ollaan parhaimmillaan. Paljon on koettu ja paljon on vielä edessä.

Tästä päästäänkin näppärästi aasin-siltaa käyttäen varsinaiseen asiaan. Sekä ihminen että järjestö kohtaavat elämänkaarensa aikana monia sääntöjä. Toiset niistä ovat tärkeämpiä, toiset vähemmän tärkeitä.

Järjestötoiminnassa ovat yhdistyk-

sen säännöt erittäin tärkeitä. Näitä sääntöjä olisi hyvä tarkastella silloin tällöin kokonaisuutena. Kannattaa kysyä, että vastaavatko säännöt nykyistä toimintaa ja jäsenten toivomuksia, vai pitäisikö niitä joltain osin muuttaa. Yhdistyslain puitteissa järjestö voi säännöillä hyvin pitkälle määritellä toimintansa ja toimintatapansa.

Järjestömme tähänastisen elämänkaaren aikana olemme aikaisemminkin olleet samassa tilanteessa kuin nyt tulevassa kevätkokouksessa, eli mietimme sääntömuutosta. Näin asiat etenevät.

Aurinkoisia kevättalven päiviä kaikille!

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja ■

Ritva Oksasen konsertissa oli tunnelmaa

Teksti: Tuija Wetterstrand

Keväisenä sunnuntai-iltana, Marian ilmestymispäivänä Aleksanterin kirkko Tampereella oli odotusta täynnä. Kohta kirkon alttarille astelisi näyttelijä ja laulaja **Ritva Oksanen** säestäjänään **Pedro Hietanen**. Konsertin olivat järjestäneet Pirkanmaan Leijonat ja tuotto käytetään lyhentämättömänä Kuurosokeiden Toimintakeskuksen pihateiden kunnostamiseen. Konsertin tervetuliaissanat kuurosokeiden yhdistyksen puolesta lausui **Riku Virtanen**.

Ritva Oksanen ei pettänyt yleisöään. Kirkossa oli tunnelmallista ja yleisö nautti esityksestä. Ritva Oksanen oli laatinut oman ohjelman konserttia varten. Kauniita lauluja rytmitti runonlausunta. Laulut ja runot tulkkasi viittomakielelle Toimintakeskuksessa kodinhoidonohjaajana työskentelevä **Sisko Hiltunen**.

Ritva Oksasen laulut ja runot tulkkasi viittomakielelle Sisko Hiltunen. Kuva: Marjo Kiviranta / Lions Club Tampere Näsinneula.

Konserttia oli tullut kuuntelemaan suuri joukko ihmisiä. Kirkko oli ääriään myöten täynnä. Mukana oli myös Toimintakeskuksen entinen johtaja **Kirsti Tamminen**. Kirsti tiilitti tunnelmiaan seuraavasti: "Ritva Oksasen konsertti Pedro Hietasen säestämänä oli loistava. Ritva on tunteiden tulkki ja karismaattinen esiintyjä. Olen ollut Ritvan konserteissa aikaisemminkin ja aina ne puhuttelevat."

Myös kuurosokeita oli tullut paikalle nauttimaan konsertin annista. Osa konserttivieraista ei nähnyt solistia lainakaan, osa ei kuullut sanoja, mutta seurasi ohjelmaa viittomakielelle tulkattuna. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen pitkäaikainen asukas **Vieno Hyttinen** kertoo, että "en kuullut laulun sanoja, mutta kuulin musiikin. Tulkki yritti parhaansa mukaan sormittaa minulle runojen sanoja. Laulut hän viitto taktiilisti".

Martti Avila matkusti Helsingistä saakka kuuntelemaan konserttia ja oli tyytyväinen sekä järjestelyihin että itse konserttiin. "Esitys oli kokonaisuudessaan mahtava. Esiintymispaikkana kirkko toi mukaan omaa, hienoa tunnelmaa", Martti kiittelee. "Enemmänkin olisi saanut olla meikäläisiä paikalla." Erityisen iloinen Martti on siitä, että akustiikka pelasi ja, että induktio toimi kirkossa moitteettomasti. "Kuulin laulujen sanat todella hyvin, samoin runot."

Leijonat valmiina pihaprojektiin

Marjo Kiviranta Lions Club Tampere Näsinneulasta on ollut pihaprojektin puuhanaisena mukana alusta

saakka. Konsertti ylitti myös Marjo Kivirannan odotukset.

Konsertti oli viimeinen iso rahankeräysoperaatio ennen varsinaista tavoitetta, eli Toimintakeskuksen pihateiden kunnostamista. "Konsertin tuotto oli odotusten mukainen, eli paikat saatiin myytyä lähes loppuun. Suomen Lions-liitto ry:n **Arne Ritari** -säätöiltä olemme saaneet lisäksi 10 000 euron avustuksen. Rahat ovat nyt melkein koossa ja työt pyritään aloittamaan suunnitelmien mukaan kesäkuussa", Marjo Kiviranta kertoo tyytyväisenä.

Aikataulun mukaan Pirkanmaan Leijonien talkooporukka poistaa vanhan pihakiveyksen kesäkuun toisen viikonlopun aikana. Urakoitsijan on määrä aloittaa työnsä seuraavan viikon alussa.

"Olen todella iloinen, että olen saanut olla mukana tällaisessa hankkeessa. Kaikki on edennyt hyvin ja on ollut hienoa tehdä töitä hyvän asian puolesta. Kuurosokeiden puolelta ollaan oltu aktiivisesti mukana, mikä on tärkeää", Marjo Kiviranta summaa. ■

Lomamatkalla Etelä-Espanjassa

Vas. Kerstin ja Oiva rantakadulla Torremolinoksessa. Oik. pariskunta seisoo rantakadulla Euroopan puolella, taustalla siintää Marokko ja Afrikka.

Teksti ja kuvat: Kerstin Maksimainen

Viime syksynä Oiva ja minä olimme kahden viikon lomareissulla Etelä-Espanjassa. Mukanamme oli kaksi tulkkia. Lentomatka sujui hyvin ja rauhallisesti. Malagan lentokentällä meitä oli vastassa Aurinkomatkojen opas. Matkalaukkumme eivät mahtuneet bussiin, mutta opas auttoi ystävällisesti meidät taksiin ja maksoi kyytimme Torremolinokseen, jonne oli lentokentältä matkaa noin 8 km.

Majoituimme hotelli Amaraguaan. Hienot huoneemme sijaitsivat 7. kerroksessa. Lattia oli marmorilaa-
toitettu ja vessan seinää koristi kaunis boordilaatoitus. Ensimmäisen kerran näin, että vessan seinässä on myös puhelin suihkun vieressä.

Aamulla opas tuli kertomaan meille suomalaisille turisteille lomakohteesta ja saimme ilmoittautua retkille.

Ensimmäinen retkemme suuntau-

tui kohti Granadaa. Bussi tuli meitä hakemaan jo kuudelta aamulla. Matkalla oli mukana 30 suomalaista turistia sekä yksi suomenkielinen opas, **Helena**. Matka Granadaan kesti neljä tuntia taukoineen.

Granada on kaunis kaupunki. Kävelimme oppaan johdolla katedraaliin, katedraalimuseoon ja kuninkaalliseen hautakappeliin. Alhambran palatsiin jatkoimme bussilla. Alhambran palatsi Sierra Nevadan juurella, on maurilaisen arkkitehtuurin helmi ja koko Espanjan suosituin vierailukohde. Noin kaksi tuntia kestävä Alhambran vierailukierros tehdään jalkaisin. Päivä oli kauhean kuuma, +27 astetta.

Vierailu kuurojen yhdistykseen

Oiva oli saanut suomalaiselta kuurojen papilta Malagan kuurojen yhdistyksen osoitteen. Vierailupäivänämme oli kaunis ilma. Päätimme mennä ensin bussilla Malagaan ja jatkaa sitten taksilla Malagan kuurojen yhdistyksen taloon. Oli mukava tavata espanjalaisia kuuroja. Toimistolla kuulevat tulkit keskustelivat espanjalaisella viittomakielellä

Malagan kuurojen talon varajohtaja Sergio Planas seisoo Oivan ja Kerstinin keskellä.

paikallisten kuurojen kanssa ja tulkkasivat erilaisia asioita.

Malagan kuurojentalon varajohtaja **Sergio Planas** on kuuro mies, joka osaa espanjalaisen viittomakielen lisäksi myös kansainvälistä viittomista. Hän esitteli meille kuurojen taloa ja kertoi sen toiminnasta. Kuurojen lasten kuulevat vanhemmat voivat osallistua talossa järjestettävälle espanjalaisen viittomakielen kurssille. Jos talossa käy kuurosokeita, kuurot auttavat ja opastavat heitä. Talossa on toimintaa kahtena iltana

viikossa, kuten kerhoja, urheilua ja juhlia. Joskus talossa käy suomalaisia kuuroja, jotka ovat naimisissa espanjalaisten kuurojen kanssa.

Sergio antoi meille kuurojen talon sähköpostiosoitteen sekä katuosoitteen, jonne voin postittaa hänelle Tuntosarvi-lehden. Sergio sanoi, että kuuro suomalainen voisi kääntää lehden espanjalaiselle viittomakielelle. Näin Sergio saa tietää, mitä kirjoitin tässä lehdessä vierailustamme heidän luonaan. He olivat todella ystävällisiä ihmisiä.

Gibraltarin retki

Gibraltarin retkelle lähdimme varhain aamulla. Meitä oli bussissa mukana 39 suomalaista turistia ja suomalais-espanjalainen opas nimeltä **Juan**.

Espanjan ja Gibraltarin rajaa ylittäessä tarvitsee mukaansa passin. Gibraltarille mennessä passi tarkastetaan kahdesti, ensin on Espanjan tarkastus ja tämän jälkeen vielä Gibraltarin tarkastus. Gibraltar on pieni Englannille kuuluva kaupunki Gibraltarin salmessa, aivan Espan-

Puhelinkopin edessä Gibraltarilla.

jan etelärannikolla. Asukkaita siellä on noin 30 000. Gibraltarinsalmi on Atlantin ja Välimeren välissä ja erottaa toisistaan Euroopan ja Afrikan. Selkeällä säällä Gibraltarilta näkee Afrikkaan hyvin.

Oli pilvinen ja tuulinen päivä. Vaihdimme toiseen minibussiin. Opas Juan ei enää tullut mukaamme, mutta varoitti lähtiessään meitä apinoista. Minibussissa oli suomenkielinen ääninauha, jossa kerrottiin Gibraltarin historiasta. Tulkki käänsi sen meille viittomakielelle.

Ajoimme minibussilla pitkin kapeita ja mutkittelevia pikkuteitä ylös kalkkikivivuorelle, missä tutustuimme alueen tippukiviluoliin. Katosta tip-

puva vesi, luolan pimeys sekä osuva valaistus saavat tippukiviluolissa aikaan mahtavan tunnelman.

Sitten minibussi vei meidät katsomaan apinoita. Pienet vauva-apinat ovat suloisia, mutta niitä ei saa mennä liian lähelle, ettei emo suutu. Gibraltarin magotti-apinat ovat ainoa Euroopassa vapaana elävä apinalaji. Apinat ovat tottuneet ihmisiin ja seuraavat kiinnostuneina ihmisten tekemisiä. Auton ovet ja ikkunat kannattaa pitää kiinni, koska muutoin apinat saattavat mennä sisään autoon tutkimaan, mitä sieltä löytyisi.

Meille jäi aikaa myös tutustua kaupungin keskusta ja tehdä ostoksia. Gibraltarin rahayksikkö on punta, mutta maksuvälineenä siellä käy myös euro. Sitten kävelimme linja-autoasemalle, missä opas Juan oli meitä vastassa.

Gibraltari Espanjaan tullessa passi tarkistetaan vain kerran. Bussilla matkustettaessa ihmiset joutuvat nousemaan autosta ja kävelemään tarkastuksen läpi. Paluumatkalla

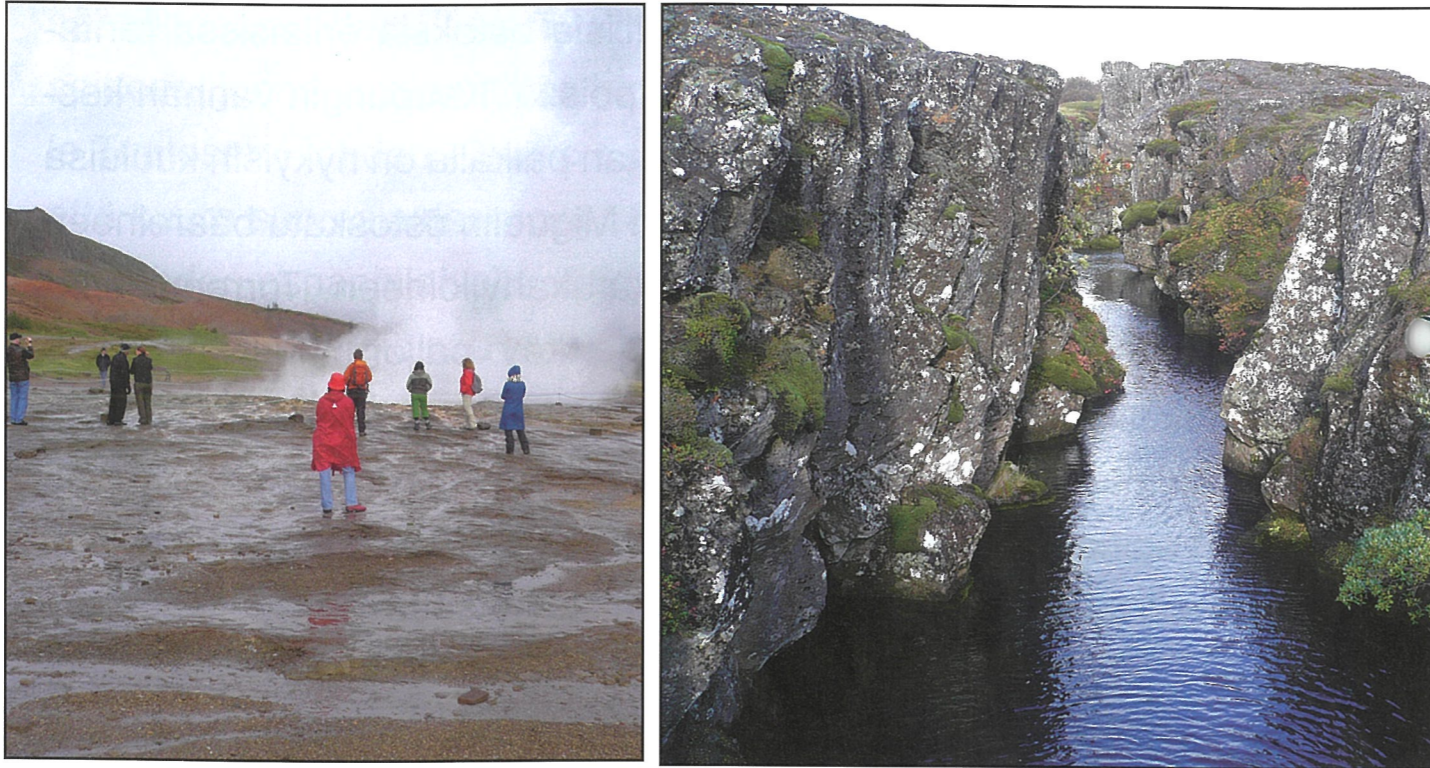
pysähdyimme vielä Marbellan kuuluisassa huvipursisatamassa.

Rannoilla ja ostoksilla

Torremolinoksessa ollessamme kävelimme rantakadulla ja teimme edullisia ostoksia erilaisissa ranta-kaupoissa. Kaupungin vanhan keskustan paikalla on nykyisin kuuluisa San Miguelin ostokatu baareineen ja katukahviloineen. Torremolinoksessa käy paljon turisteja, myös espanjalaisia lomailijoita. Rantoja siellä on lähes 10 kilometriä. Erilaiset hiekkaveistokset rannoilla olivat kaunista katsottavaa.

Kotiinlätöpäivän iltana bussi tuli noutamaan meitä kymmeneltä illalla hotellista Malagan lentokentälle. Perille Helsinki-Vantaalle tultiin aamulla. Sitten vaihdimme toiseen koneeseen. Pienen lentomatkan jälkeen saavuimme perille Vaasaan. Kotimatka sujui hyvin. Lomareissulta jäi paljon mukavia muistoja! ■

Unelmien matkalla Tulen ja jään maassa

Maisemia Islannista. Oik. ihmisiä kuuman suihkulähteen eli geysirin ympärillä. Vas. Euroopan ja Aasian mannerlaatat eroavat tässä kohtaa toisistaan.

Teksti ja kuvat: Sanna Paasonen

Unelmani toteutui, kun pääsin viiden päivän matkalle Islantiin. Vanhempani lähtivät mukaani matkaseuraksi. Islanti on saarivaltio, jota kutsutaan myös runollisilla nimillä *Tulen ja jään maa* sekä *Saagojen saari*. Islannin 270 000 asukkaasta 2/3 asuu pääkaupungissa

Reykjavissa. Golfvirran ansiosta ilmasto on suhteellisen leuto, mutta sateinen läpi vuoden. Islannin maaperä lukeutuu maailman tuliperäisimpiin. Tulivuorenpurkauksia on keskimäärin viiden vuoden välein. Suurin osa saarivaltion maaperästä on puutonta laavakenttää. Puita on niin harvakseltaan, että matkailijoita kehoitetaan käyttämään sa-

teenvarjojen sijaan sadetakkeja. Muuten on vaarana lentää ilmaan Maija Poppasen tyyliin. Tuuli voi yltyä jopa viiteenkymmeneen metriin sekunnissa. Metsänhoitoa rakastavalle isälleni puuttomuus ei ollut kovin miellyttävä näky. Tuliperäisyyden vastakohtana Islannista löytyy myös suuria jäätiköitä. Niistä suurin on Vatnajökull, joka on samalla Euroopan suurin yhtenäinen jäätikkö.

Islantilaiset talot ovat matalia. Ne on suunniteltu kestäväksi raivoavat myrskyt sekä maanjäristykset. Talot ja maauimalat saavat lämpöä kuumista vesilähteistä. Maauimalat ovat islantilaisille suuri ylpeyden aihe, aivan kuten suomalaisille sauna.

Mielenkiintoisia retkiä

Islannissa voi tehdä useita mielenkiintoisia retkiä. Niistä tunnetuimpia taitavat olla hevossafarit ja valasretket. Opaspulan vuoksi en päässyt hevosten enkä valaiden sekaan. Ehkäpä minua onnistaa seuraavalla visiitillä. Linja-auton ikkunoista sain kuitenkin nähdä sekä vapaina kulkevia tuuheita islanninhevosia että lampaista. Tunsin olevani kuin Suo-

Sininen laguuni

men Lapissa, jossa näkyy poroja vähän väliä. Meille kerrottiin, että islanninhevosta kutsutaan usein pienen kokonsa vuoksi virheellisesti islanninponiksi. Islanninhevonen on yksi maailman vanhimpia hevosrotuja.

Kultainen Kolmio –niminen päivän mittainen retki näkyi olevan useimpien turistien suosikki. Retkellä saa hyvän kokonaiskuvan saaren luonnon ihmeistä, joita ovat geysirit, Gullfossin vesiputous ja Thingvellirin kansallispuisto. Sininen Laguuni on myös suosittu retkikohde. Jopa monet Amerikan lennot tekevät välipysähdyksen Keflavikin lentokentälle, ja matkailijat pääsevät hetkeksi nautiskelemaan maitomaisesta sinisestä vedestä eli Sinisestä Laguunista.

Kraatterin keskelle rakennettu rikkipitoinen maauimala oli minullekin unohtumaton elämys. Laguunin vesi on terveellisiä mineraaleja, levää, piioksidia ja erilaisia suoloja, joka on hyväksi myös atooppiselle iholle.

Integroitua viittomakielistä opetusta

Toisena matkapäivänä pääsimme tutustumaan paikalliseen kouluun vieraanvaraisen viittomakielentulkkin Liljan opastuksella. Hän on töissä paikallisessa kuurosokeiden keskuksessa. Mielenkiintoista on se, että viittomakielentulkkit saavat koulutuksensa reykjavikilaisessa yliopistossa. Vasta viime vuonna Suomessakin käynnistettiin korkeakoulutasoinen viittomakielentulkki-koulutus, joka ei tosin toteudu yksin Suomessa, vaan osa opetuksista järjestetään ulkomailla.

Koulussa, jossa vierailimme, on viittomakielisten integroitunut opetus. Opetuksesta vastaa kuuro apulaisrehtori ja kaksikymmentäpäinen viittomakielinen opetushenkilökunta. Jokaisessa luokahuoneopetuksessa, jossa viittomakielisiä oppilaita on mukana, on kuulevan luokan-

Päivä "merimieskoulussa". Vasemalla kolmen ryhmässä Sanna Paasonen keskustelee luokanopettajan kanssa tulkin välityksellä. Heistä oikealla on kuurosokea tyttö kuuron opettajan kanssa.

opettajan lisäksi kuuro opettaja ja viittomakielentulkki. Koulussa annetaan perusopetusta. Koulun nimi suoraan islannista käännettynä on "merimieskoulu".

Kävin kahvihuonekeskustelun koulun apulaisrehtorin kanssa. Hän kertoi, että kuurojen koulu suljettiin muutama vuosi sitten vähentyneen oppilasmäärän vuoksi ja myös siksi, että norjalaisten tutkijoiden mukaan

integroitunut opetusmenetelmä olisi kuuroille tuloksellisempaa. Ennen kuurojen koulun perustamista islantilaiset kuurot kävivät koulua Tanskassa.

Kuurosokeat sisarukset

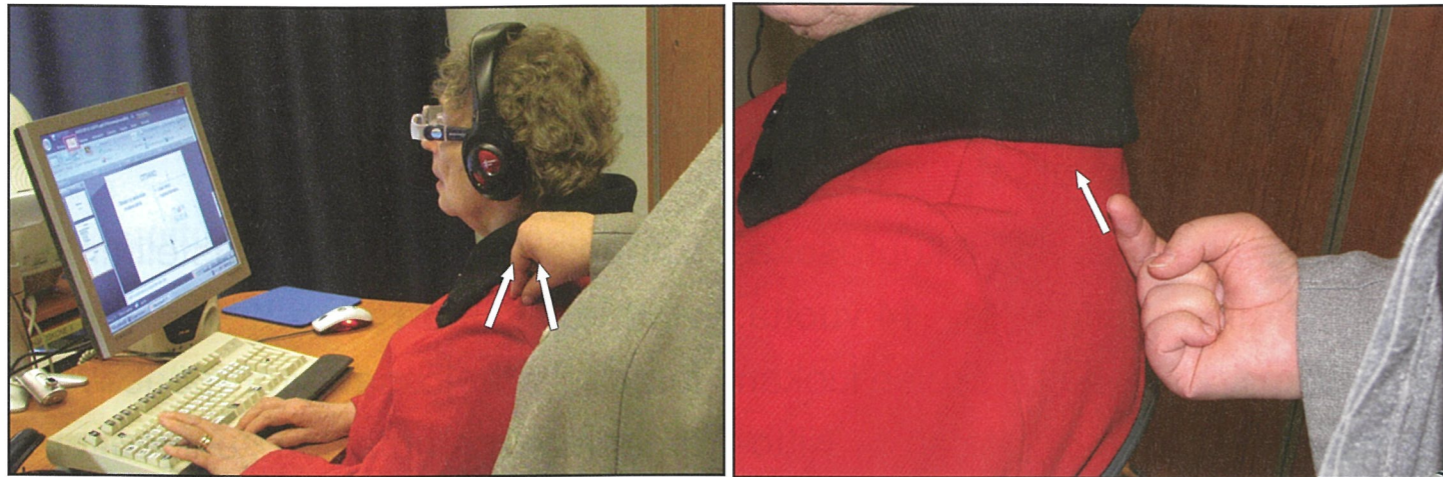
Koulussa tapasin myös kuurosokeat sisarukset, iältään 11 - 14 vuotta. Toinen siskoksista opiskelee luokan mukana kuuron opettajan ja viittomakielentulkkin avulla. Apuvälineenä hänellä on lukutelevisio. Toinen sisaruksista on lihasrappeumasairauden vuoksi yksityisopetuksessa erillisessä opetushuoneessa. Hän kommunikoi kokonaan taktiilisti. Tytöt ovat lähtöisin Pohjois-Islannista, mutta muuttivat perheensä kanssa Reykjavikiin saadakseen parempia palveluja. He ovat muiden islantilaisten tapaan todella hyvätuulisia ja vieraanvaraisia, mutta kaipasivat kipeästi vertaistukea. Islannissa kuurosokeilla ei ole omaa yhdistystä, vaan toiminta on lähinnä verkostoitunut sekä sokeiden että kuurojen yhdistykseen. Toinen tytöistä jopa luetteli saarelaisten kuurosokeiden nimet. Laskemiseen riitti molempien käsien sormet, ja ihmettelinkin, että

voiko kuurosokeita olla Islannissa todella olla näin vähän. Kerroin tytöille suomalaisten kuurosokeiden tilanteesta, että kuurosokeus ei ole este vaan hidaste. Opiskella voi jopa yliopistoon asti.

Ennen lähtöäni keskustelimme vielä tulevasta Helen Keller –konferenssista, jossa tytöt pääsevät tapaamaan eri maiden kuurosokeita. Vitsailimme, että tapaammekin seuraavan kerran Ugandassa. Harmikseni nyt en kuitenkaan pääse Ugandaan, mutta Ugandaan lähtevät suomalaiset voivat välittää terveiseni näille ihanille nuorille neideille!

Islanti on tosiaan ainutlaatuinen vastakohtaisuuksien maa – synkistä säistä huolimatta paikalliset ovat uskomattoman iloisia ja rehellisiä. Siellä ei ole edes vankilaa eikä puolustusvoimia. Harmillista on se, että heti matkani jälkeen Saagojen saari joutui armottomaan taloudelliseen kriisiin. Isäni tapaakin vitsailla: "Menimme ja otimme niin vähän rahaa mukaan, että koko Islanti meni konkurssiin." ■

Viittomia aakkoslukosta äänikorttiin

Oik. Alt-näppäimen viittoman keholle tehtävä muoto. Se viitotaan vasempaan hartia-
lihakseen etusormen ja peukalon välisellä haarukalla. Käsi tekee rauhallisen liikkeen
ylöspäin ja liikkeen lopussa sormenpäät osuvat toisiinsa. Vas. ”nuoli-ylöspäin” keho-
viittoma, jolla ohjataan valikoissa liikkumista. Kuvien nuolitukset: Kalle Kiviniemi.

Teksti ja kuvat: Merja Kovanen

Tieto- ja viestintäteknologian tu-
kipalveluissa tehdään muun
toiminnan ohella IT-viittomiston ke-
räys- ja kehitystyötä. Työn tavoitteena
on varmistaa, että viittovat asiak-
kaat saavat laadukkaita IT-palveluja
omalla kielellään ja kommunikaatio-
tavallaan.

Viittomiston kerääminen alkoi Uus-
media ja elämänikäinen oppiminen
-projektissa noin kuusi vuotta sit-
ten. Tuolloin käytössä oli vain pieni

ja alueellisesti vaihteleva valikoima
tietokoneen käyttöön liittyviä viitto-
mia. Keräys- ja kehitystyön alka-
essa suomalaisen viittomakielen
tutkimus oli vielä kielen rakenteen
ja sanaston perustutkimuksen as-
teella. Erytysanastoa ei juuri ollut
saatavilla. Siten IT-viittomiston ke-
räys- ja kehitystyö oli alkaessaan
oman alueensa pioneerityötä.

Jokaisesta viittomasta on tehty do-
kumentaatio, jossa kuvataan viit-
toman rakenne ja kerrotaan, mitä
käsite tarkoittaa. Käsitteiden mää-

rittelyssä käytetään IT-henkilöstön
asiantuntemuksen lisäksi myös
ulkopuolisia lähteitä, kuten Tieto-
tekniikan termitalkoot -sivustoa ja
sanakirjoja. Alusta saakka on ollut
selvää, että viittomakielisillä asiak-
kailla ja tulkeilla on viittomakielen
asiantuntijoina ja viittomien käyttäji-
nä tärkeä rooli palautteen antajina.

Keräys- ja kehitystyön tulokset koo-
taan IT-viittomistoiksi. Viittomisto-
ja on tähän mennessä valmistunut
kaksi. Viimeisimmässä viittomis-
tossa on 215 tietokoneeseen, oh-
jelmiin ja koneen käyttöön liittyvää
viittomaa aakkoslukosta äänikort-
tiin. Kuurosokeilla tietokoneen käyt-
täjillä on mahdollisuus opiskella
viittomia esimerkiksi yksilöllisillä
kuntoutumisjaksoilla ja IT-koulutus-
ten yhteydessä. Myös tulkeille ja
kuurosokeille tulkkaukseen erikois-
tuville tulkkioiskelijoille on annettu
koulutusta viittomista.

Vaihtoehtoja opiskelutilanteisiin

IT-koulutustilanteissa on alkanut
syntyä vaihtoehtoisia tapoja kom-
munikoida varsinaisten viittomien
lisäksi. Yleisimmin käytettävät ko-

mentonäppäinten viittomat ovat
saaneet omat keholle tehtävät muo-
tonsa. Yksittäisinä toimintaohjeina
ne ovat helppoja hahmottaa ja niitä
voivat vastaanottaa myös sellaiset
henkilöt, jotka eivät itse viito.

Kehoviittomien rinnalla IT-koulutuk-
sessa käytetään erilaisia taktiileja
palaute- ja kuvailumenetelmiä. IT-
koulutuksen asiakkaat ovat olleet
innokkaasti mukana järjestelmän
kehittämisessä. Vaihtoehtoisten ta-
pojen on koettu säästävän energi-
aa ja tukevan ohjeiden vastaanot-
tamista sekä näytön tapahtumien
hahmottamista.

IT-viittomisto ja siihen liittyvät vaih-
toehtoiset kommunikaatiotavat ovat
herättäneet kiinnostusta myös mui-
den maiden kuurosokeustyötä teke-
vien parissa. Materiaalia on pyydetty
mm. Tanskaan, Ruotsiin ja Norjaan.
Myös kaukana Australiassa on poh-
dittu, voitaisiinko sikäläisille kuuro-
sokeille rakentaa vastaava järjes-
telmä, joka perustuu paikalliseen
viittomakieleen. On mukavaa, kun
me suomalaiset voimme olla tässä
asiassa tien näyttäjinä muille. ■

Soiko musiikki sinussa?

Teksti: Hilikka Kasurinen

Musiikki kuuluu elämään. Musiikki soi minussa: tanssi- ja liikuntaharrastuksissa, ilossa, surussa, aina tilanteen mukaan.

Moni ihminen tienaa musiikilla leipänsä. Toiset nauttivat muiden tekemästä musiikista. Musiikki rentouttaa päivän raskaan uurastuksen jälkeen, se rauhoittaa, antaa levollisen olon ja auttaa kohti parempaa henkistä tasapainoa. Musiikin tahdissa tanssitaan, lauletaan ja leikitään.

Minun musiikkini ei tarvitse soittimia. Kuurona äänettömässä elämässä voin kehittää mielikuvitukseni oman musiikin. Luon musiikin ja rytmin sisältäni, ja sen mukaan alan laulaa ja tanssahdella. Äänettömän musiikki soi päässäni. Kehitän sille rytmin, ja rytmin mukaan jonkin liikuntamuodon. Keho ja kaikki jäsenet keikkuvat: pää, lanteet, kädet ja vatsan seutu jopa silmät pyörivät

ja katse kääntyilee. Villiä on ollut steppailla itse sisäisesti luodun musiikin tahdissa. Eläimetkin oppivat tanssimaan musiikin tahdissa, niin ihmeelliseltä kuin se kuulostaakin. Tiedän, että hevoset, koirat ja käärmeeet tanssivat! Minun oma Tipsukoironi oppi tanssimaan kanssani.

Ulkona lenkkeilen oman musiikin tahdissa. Laulan äänettömästi mielessäni mieleistä laulua ja astelen reippaasti tahdissa: vasen, oikea, vasen oikea. Jokainen ihminen, myös kuuro, on musikaalinen. Kuuro on musikaalinen eri tavalla kuin kuuleva, mutta se on vain rikkautta. Tunteet ovat samat. Tunne on luovuuden rakennusainetta. Meillä kuuroilla on omat menetelmämme, miten näytämme luovuutemme. Musiikki on yksi niistä. Meidän tulee oppia hyväksymään toistemme erilaisuus. Meillä on kaikilla tunteet ja luovuus sisällämme, ne pitää vain tuoda esille kaikkien nähtäville. ■

Musiikkielämys ystävän juhlassa

Teksti: Nimimerkki Ojoisten torppari

Olin saanut kutsun syntymäpäiville, jotka pidettiin Tyrvännössä, Vanajanjärven rannalla sijaitsevassa Petäyksen loma- ja kurssikeskuksessa. Ravintola hoitaa tilauksesta merkkipäivien juhat, hautajaiset ja hääpidot.

Lippu liehui kauniilla pihalla merkkipäivän kunniaksi. Upea ravintolasi odotti juhlijaita. Tarjoilijat tarjoilivat kaikille tervetuliaismaljan. Syntymäpäiväsankari piti lyhyen tervetuliaispuheen. Puheen jälkeen nuori poika lauloi hanurin säestämänä onnitteluvärssyn. Vieraat saivat tyytyä laulamaan ilman minua, koska en kuule. Laulun jälkeen menimme omiin pöytiimme, jotka oli koristeltu lämpökynttilöin ja tulppanein. Tarjolla oli maukasta hämäläistä perinneruokaa.

Yllättäen se onnittelulaulua säestänyt nuorimies tuli tervehtimään

minua. Hän esitteli itsensä nimellä ”**Jani Mäkelä**”. Häkellyin aivan, koska hän osasi muutaman viittoman kuten hyvää päivää, kahvi ja olut.

Kysyin pojan ammattia, johon hän vastasi olevansa ammattimuusikko. Jani Mäkelä on hanuristi, laulaja, juontaja ja laulun tekijä. Hän on voittanut useita laulukilpailuja, ja ollut mukana sellaisissa tv-ohjelmissa kuin Bumtsi Bum ja Tartu mikkiin. Jani kertoi, että hänellä on ohjelmistossaan useita sekä muiden artistien tekemiä että omia kappaleita, jota hän on myös levyttänyt. Onnitelin häntä hienosta urasta. Sanoin, että en tunne musiikin ammattilaisia kovin hyvin, koska minulla ei kuulovamman takia ole sävelkorvaa. Jani Mäkelä lupasi laulaa ruokailun jälkeen, ja toivoi, että tuntisin musiikin rytmin ja tunnustelisin musiikin ääntä.

Hanurin säestämänä Jani esitti useita kappaleita. Musiikin pauhu tuntui

värinä ruumiissa ja sen rytmi viettä. Ennen kahvia Jani tuli vielä kysymään, että miltä musiikki tuntui tunnustelemalla. Vastasin, että se oli hieno elämys.

Sain Janilta levyn ja kortin omistuskirjoituksella. Pyysin kaksi levyä omistuskirjoituksella myös tyttärieni lapsille. Kun kiitin hienosta lahjasta, sain halauksen Jani Mäkelältä. Kyläpä onkin fiksu ja hyvin kasvatettu poika ja lahjakas moniosaaja!

Kahvin ja kakun jälkeen ohjelma jatkui vielä tanssimusiikilla. Jani tanssitti vieraita soittamalla jenkkää, polkkaa, valssia, tangoa ja jiveä. Minä en voinut tanssia kipeän jalkani vuoksi. Lauaessaan Jani kääntyi minuun päin koska tiesi, että osasin lukea huulilta. Kaikki vieraat suhtautuivat minuun normaalisti keskustellen. Juhlat olivat hieno elämys, joista jäi kaikille hyvä mieli. Janin musiikkista nauttivat kaikki. ■

Viisi kysymystä Oulusta

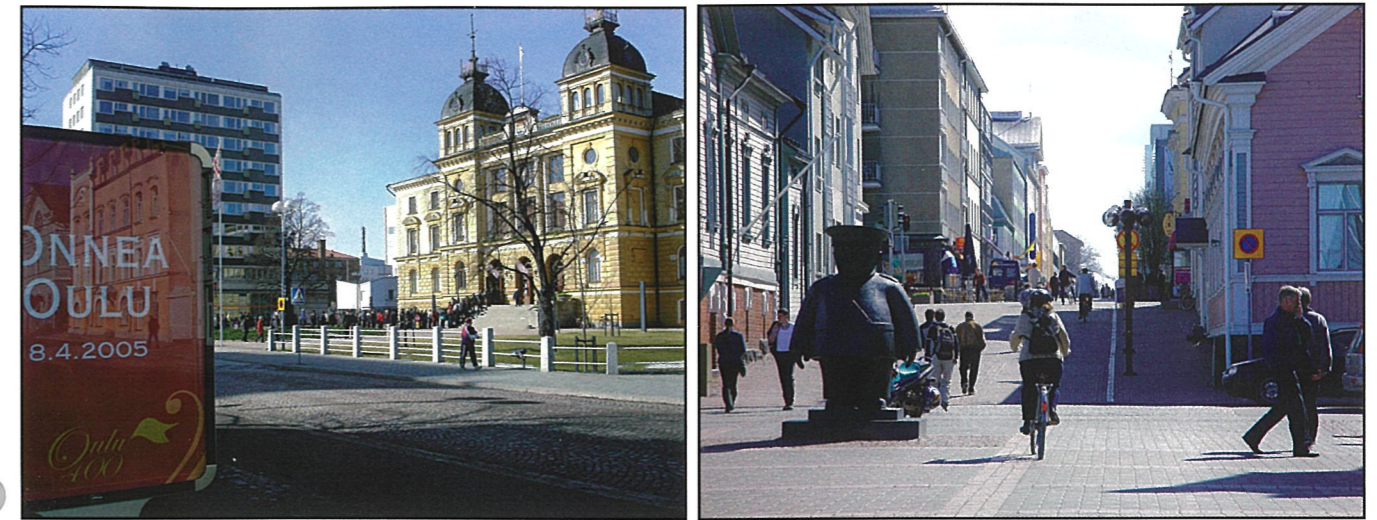
Koonnut: Tuija Wetterstrand

1. Mikä on Oulun nimikkoeläin?
2. Mikä on Oulun nimikkokasvi?
3. Mikä on nimeltään oululainen jääkiekkoseura?
4. Minä vuonna Oulun yliopisto perustettiin?
5. Minkä niminen on Oulun edustalla sijaitseva tunnettu hiekkaranta, virkistys- ja matkailualue?

Vastaukset:

1. Lohi
2. Hietapitkäpalko
3. Oulun Kärpät
4. 1958
5. Nallikari

Kevätkokouskaupunki Oulu

Vas. Oulun kaupungintalo, oik. näkymä Kauppurienkadulta, jossa Toripolliisi-patsas vahtii ihmisten menoa. Kuvat © Oulun kaupunki.

Oulu sijaitsee Pohjanlahden rannalla, Oulujoen suistossa. Oulujoen suu on ikivanha kauppapaikka. Oulu-nimi tulee saamenkielisestä tulvavettä tarkoittavasta sanasta. Oulun kaupungin perusti kuningas Kaarle IX vuonna 1605. Oulu on Pohjois-Suomen vanhin ja nykyään väkiluvultaan Suomen kuudenneksi suurin kaupunki.

Oulu vaurastui purjelaivojen aikakaudella tervanmyynnillä. Tervaa käytetään puun ja köysien suojaamiseen kosteudelta. Oulussa tervakauppaa hallitsivat tervaporvarit. Tervansoutajat toivat kainuulaisen

tervan Oulujoen suussa sijainneeseen Tervahoviin. Koko 1800-luvun ajan Oulu oli ylivoimaisesti Suomen suurin tervanviejä. Myöhemmin vahvoja teollisuudenaloja Oulussa ovat olleet puu-, paperi- ja terästeollisuus. Nykyisin Oulu tunnetaan etenkin teknologiakaupunkina ja Pohjois-Suomen talousveturina.

Tulipalot ovat muuttaneet Oulun kaupunkikuvaa useaan otteeseen. Oulun keskustan vanha rakennuskanta on vuoden 1882 palon jälkeiseltä ajalta.

Lähteet: www.ouka.fi ja Wikipedia ■